

MELDURIN

Mynd: Sigmar Mørkøre

Nú eru tað átta ár síðani, at Helgi gavst í Sortudýki. Tvey tey fyrstu árin eftir tað var hann á Vinnuvitan, sum tá var heilt nýtt og ikki varð so langt lív lagað. Síðani hevur hann verið sjálvstøðugur vinnurekandi, og ein stóran part av tíðini hevur hann skrivað bókur.

– Mær dámdi væl í útvarpinum, men síðstu tíðina kendi eg trongd til at royna okkurt annað. Samfelagið er lítið, og tað verður nógv upp í saman. Persónarnir í vinnu, umsiting, løgtingi og landsstýri skifta eitt sindur, men stöðurnar og søgurnar ganga aftur og aftur. Tað spældi eisini inn, at samanleggingin av útvarpinum og sjónvarpinum ikki eydnaðist. Orsøkin var, at hon als ikki var fyrireikað. Tað riggaði ikki sosialt, og gomlu stovnarnir hildu fram, sum teir høvdu gjørt.

Hvør heldur tú munurin er, tá ið tú sammetir útvarpstíðindi nú við, tá ið tú arbeiddi við teimum?

– So nógv er øðrvísi nú, enn tað var tá – ikki minst møguleikarnir á netinum. Men eg haldi ikki, at tíðindaflutningurin í útvarpinum er batnaður. Tá sum nú var tað nógv frá hondini og í munnin. Men sum heild haldi eg, at tíðindini verða ikki raðfest nóg frammarglaga. Í turbulentu og fyri tíðindafólkinu spennandi níti árunum ráddi tað nógv um at vera á staðnum og at lýsa stöðuna út frá egnum upplivingum og út frá keldunum á staðnum. Tað varð

nógv lagt fyri at vera á staðnum, um tað so var í høvuðsstaðnum ella úti á bygd ella uttanlands, tá ið tað snúði seg um føroysk viðurskipti. Hóast tøkfrøðiliga møguleikarnir nú áttu at verið nógv betri, so verður tað mesta ornað úr útvarpstovuni og í samrøðum við tey, sum hava tikið lut. Tað vil siga, at tað er ikki søgan hjá tíðindamanninum, sum verður søgd. Leikluturin hjá honum er heldur at bera søguna hjá øðrum, og tað er spell.

– At hetta viðhvørt eisini er galdandi fyri ítróttarfrásagnirnar eiga vit gott og feskt dømi um. Hugsu tær hvussu ofta frásøgnin hjá Jógvani og Magna Arge frá tiltikna dystinum ímóti Eysturriki í Landskrona og harvið málið hjá Torkili Nielsen eru endurspæld. Í november í ár vunnu Føroyar 1-0 í Grikkalandi, men Kringvarpið – hvørki útvarpið ella sjónvarpið – eigur ikki upptøku av frásøgn á staðnum. Tað er harmuligt. Úrslitið verður so, at fleiri afturlítandi sendingar verða gjørdar. Fleiri av teimum hava verið góðar, men talan verður ikki um sama slag av sendingum, sum tað verða, tá ið tíðinda- maðurin er á staðnum í røttu løtuni. Í níti árunum var tað ongantið í útvarpinum spurningurin, um ferðaseðilin skuldi sparast, tá ið talan var um t. d. vanlukku í oljuvinnuni í Skotlandi og Hetlandi, um føroysk skip komu illa fyri ella talan var

um spenta politiska stöðu í Keypmannahavn.

Bøkurnar

Tíggju tey seinastu árin hevur Helgi Jacobsen skrivað tíggju bókur. Evnini eru fjølbroytt: Vestmanna søga í tveimum bindum, Hvalurin er mín, sum er um stórhvalaveiðina, Ringar á sjónum, sum er um føroysku alivinnuna, ævisøgur um vinnulívsmenninar John Dam og Júst í Túni, Meira av

» **So nógv er øðrvísi nú, enn tað var tá – ikki minst møguleikarnir á netinum. Men eg haldi ikki, at tíðindaflutningurin í útvarpinum er batnaður**

tí góða, sum er bók um Hotel Føroyar og Mynstur broytast – skrivað saman við Firouz Gaini um Landsverk.

Handritini til tvær bókur eru liðugt skrivað. Annað er um Ólav á Heygum, framburðsmannin í Vestmanna, og hin er um alivirkið Luna og ættsøguna hjá ættarfedrunum, sum vóru vinnulívsmenn í Gøtu og Fuglafirði.

– Sjálvandi er tað ein fyrimunur, tá ið arbeiddi við einum evni ber innlit og vitan um annað við sær. Tólv útvarpssendingar síðst í

áttati árunum um stórhvalaveiðina vóru grundarlagið undir bókini Hvalurin er mín. John Dam var vestmenningur, og Júst í Túni var toftamaður, so har er samband millum ævisøgurnar og bygdarsøgurnar, og tað hevur eisini økt um vitan og innlit at hava gjørt sjónvarpssendingar um so fjølbroytt evni sum Maskinskúlan, Fiskaaling, Statoil og oljuboringarnar og um føroysku jarðfrøðina.

Eingir forfedrar í Vestmanna

Tá ið Helgi Jacobsen leygardagin legði søguna um VÍF fram í Vestmanna, legði hann soleiðis fyri:

– Tað var mær ein stórus heiður, sum ongantið sjálvur hevur havt harpiks á fingrunum, at fáa lítið upp í hendi av VÍF-nevndini at skriva VÍF-søguna. Tvær aðrar ferðir hevur verið ætlanin at skriva søguna um Vestmanna Ítróttafelag – fyrru ferð tá felagið í 1964 fylti 25 ár – og nú fyri nøkrum árum síðani, tá Heðin Winther

Olsen, sáli, ætlaði at skriva. Í hvørgum føri komu partarnir á mál.

Nú skuldi tað vera, nú felagið fylti 75 ár, og hóast vit ikki náddu at fáa bókina lidnað til stovningardagin 17. mai, so náddu vit tað í føðingardagsárinum.

Á ein hátt hevur søgan skrivað seg sjálva. Ella sagt á annan hátt hava felagið, formenninir og skrivararnir hjá felagnum, skrivað søguna við teimum framúr góðu gerðabókunum, sum eru fòrdar heilt aftur í fyratiárinum – í fyrstani eitt sindur kubbutar og skjóttsgar, men í 1950 kom lív í og luft undir blekkið á pennunum.

Eg havi sagt tað áður, at ein gerðabók hjá VÍF øll tey fyrstu árin var ikki bara ein gerðabók um turr tøl, rokniskap, grannskoðan og nevndarval. Gerðabøkurnar snúðu seg um dagliga virksemd hjá felagnum. Dystir verða endurgivnir eins væl sum í útvarpi ella bløðum í dag og trætur, innanlands ferðir og uttanlandsferðir verða umrødd, og gerðabøkurnar gjørdust tí eitt slag av lokalavisi í Vestmanna, sum vit øll nú meira ella minni sleppa at kaga í.

Ein av høvuðskeldunum til bókina er tí gerðabøkurnar. Tá verður tað viðhvørt eitt sindur av nalvaskoðan og sjálvrósi, men skrivararnir og formenninir torðu so sanniliga eisini at geva sínum egnu liðum av grovfilini, tá tað av kleyvarskapi gekk illa, segði Helgi Jacobsen, og hann leggur aftrat:

– Tað var mær ein stórus heiður, sum ongantið sjálvur hevur havt harpiks á fingrunum, at fáa lítið upp í hendi av VÍF-nevndini at skriva VÍF-søguna, sigur Helgi Jacobsen

– Eg slapp ongantið rættiliga framat í hondbóltinum. Evnini mundu ikki vera nóg góð, fingrarnir ov stuttir og kappingin var øgilig, tí árgangurin var stórus, og har vóru so frægir spælalarar sum Kári Mortensen og Kári Durhuus, Palli Joensen, Iggi Højgaard, Gunnar Bech og ikki at gloyma Jonhard Mikkelsen, sum var ein finur spælari. Og so vóru tað fleiri aðrir eisini. Tá var ikki talan um b og c lið, so vit vóru fleiri, sum ikki vunnu framat í hondbóltinum, og so fóru vit at spæla borðtennis og at rógva kapp.

Tú hevur ikki ættarbond í Vestmanna?

– Nei, pápi, Símun Pauli, er úr Klaksvík og mamma, Gynvør, úr Kollafirði. Tey kendust ikki, tá tey hvør í sínum lagi fluttu til Vestmanna, tí tey høvdu fingið arbeiði hjá Otto Jacobsen, sum tá hevði stóran handil. Har hittust tey og giftust og búsettust í Vestmanna. Vit kenna okkum tó sum vestmenningar millum aðrar, og VÍF hevur altíð verið mítt lið. Tá ið eg fór undir arbeiðið við hesi bókini, skipaðu vit ein bólk á facebook, har tað hevur verið spurt og svarað, og har myndir eru lagdar og viðmerktar. Hetta hevur riggað væl og hevur ivaleyst verið við til at styrkja samleikan hjá okkum í VÍF og Vestmanna, heldur Helgi Jacobsen, sum sunnudagin fylti 60, og sum longu er komin væl á veg at skriva bøkurnar um Toftir, Nes og Saltnes.